

Erlend Sommer Landsend, Overlege
Seksjon for pediatrik oftalmologi og strabisme
Øyeavdelingen Oslo universitetssykehus

Tiltet disk – har det betydning?

Betegnelsen tiltet disk brukes om en tilstand hvor øvre temporale del av synsnervehodet (papillen) er framskutt og nedre nasale del er forskjøvet bakover fra frontalplanet. Tilstanden gir en oval papille, med skrå lengdeakse og mindre areal enn normalt. Tiltet disk kan være bilateral, og er ikke arvelig betinget. Prevalensen er mellom 0,5 til 1,6% i den voksne befolkningen. Tiltet disk er vanligvis assosiert med andre okulære funn, og betegnelsen tiltet-disk-syndrom blir ofte brukt.

Visus og refraktiv status

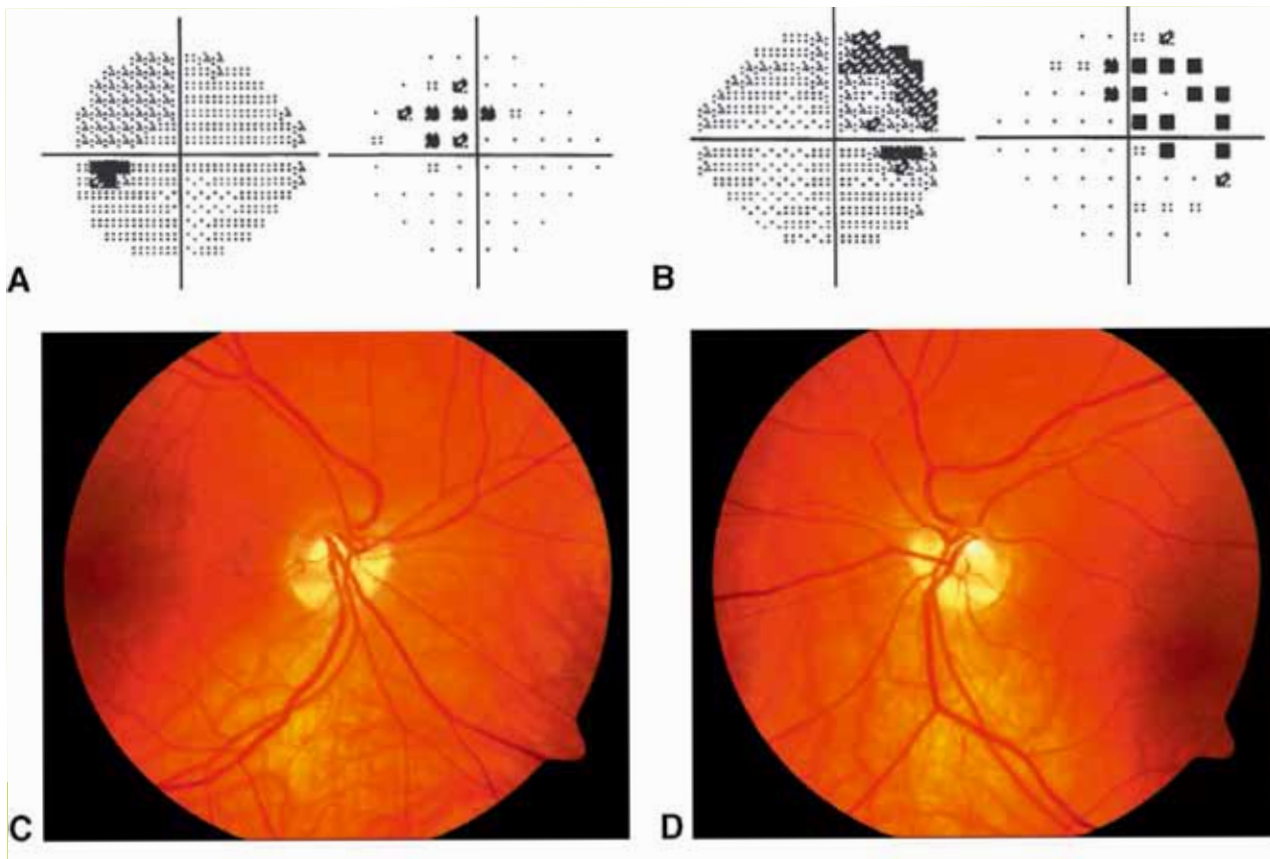
Korrigert visus er svakere enn normalt hos personer med tiltet-disk-syndrom. Tiltet disk er assosiert med myopi og astigmatisme. Hos voksne personer forekommer myopi i nesten 70% av øyne med tiltet disk. Barn med tilstanden utvikler større grad av myopi over tid enn andre barn. Generelt har personer med tiltet-disk-syndrom større grad av linseastigmatisme og mer skrå korneal astigmatisme enn vanlig. Linsene i slike øyne er også tykkere enn normalt.

Synsfelt

Synsfeltdefekter er funnet hos ca. 20% av voksne personer med tiltet disk, hvor den vanligste lokalisasjonen er oppad og oppad temporalt i synsfeltet, og i den midtperifere delen. Defektene har blitt beskrevet som refraktive skotomer, som i mange tilfeller kan oppheves med myopisk korreksjon. Det er imidlertid funnet at synsfeltdefekter hos barn med tiltet-disk-syndrom i flere tilfeller ikke reduseres med slik korreksjon. Muligens skyldes dette redusert aksonal transport som følge

av bøyning av det retinale nervefiberlaget på papillekanten.

I de fleste tilfeller av tiltet-disk-syndrom respekterer ikke synsfeltdefektene den vertikale midtlinjen. Dette kan likevel forekomme i noen tilfeller og dermed gi mistanke om sykdom i chiasma opticum. Videre har tiltet-disk-syndrom vært assosiert med såkalt ekte bitemporal hemianopsi hos flere pasienter som har fått påvist en kongenital suprasellær tumor. Dette kan muligens forklares av tumors påvirkning på optikusaksonenes migrasjon under embryoge-

Kongenitalt tiltet-disk-syndrom. Synsfelttesting (A, B) viser bilaterale, relative defekter i superotemporale del, som ikke respekterer den vertikale midtlinjen. Fundusfoto viser tiltet disk bilateralt, OD (C) og OS (D). © 2016 American Academy of Ophthalmology. Reproduced, with permission, from Foorozan R: Basic and Clinical Science Course, Section 5: Neuro-ophthalmology, 2015-2016. American Academy of Ophthalmology, 2015-2016.

nesen. Nevroradiologisk utredning er derfor nødvendig hos personer med tiltet-disk-syndrom hvor synsfeltdefekten respekterer den vertikale midtlinjen eller i hovedsak ikke omfatter den midtperifere delen av synsfeltet.

Fundus

Tiltet disk er assosiert med situs

inversus av de retinale karene. Ektasi av fundus kan forekomme i nedre nasale del. I samme område kan choroidea og det retinale pigmentepitelet være tynnere enn normalt, og fundus blek og mosaikkliknende. Fundusektasien kan føre til såkalt regional myopi, og et refraktivt skotom som beskrevet over. Peripapillær atrofi er vanlig. Choroidal neovasku-

larisering og serøs netthinneløsning sekundært til tiltet-disk-syndrom har blitt beskrevet.

Konklusjon

Tiltet disk er forbundet med svakere visus enn normalt, refraksjonsavvik og synsfeltdefekter. I noen tilfeller kan synsfeltdefektene gi grunnlag for nevreradiologisk utredning. ■